

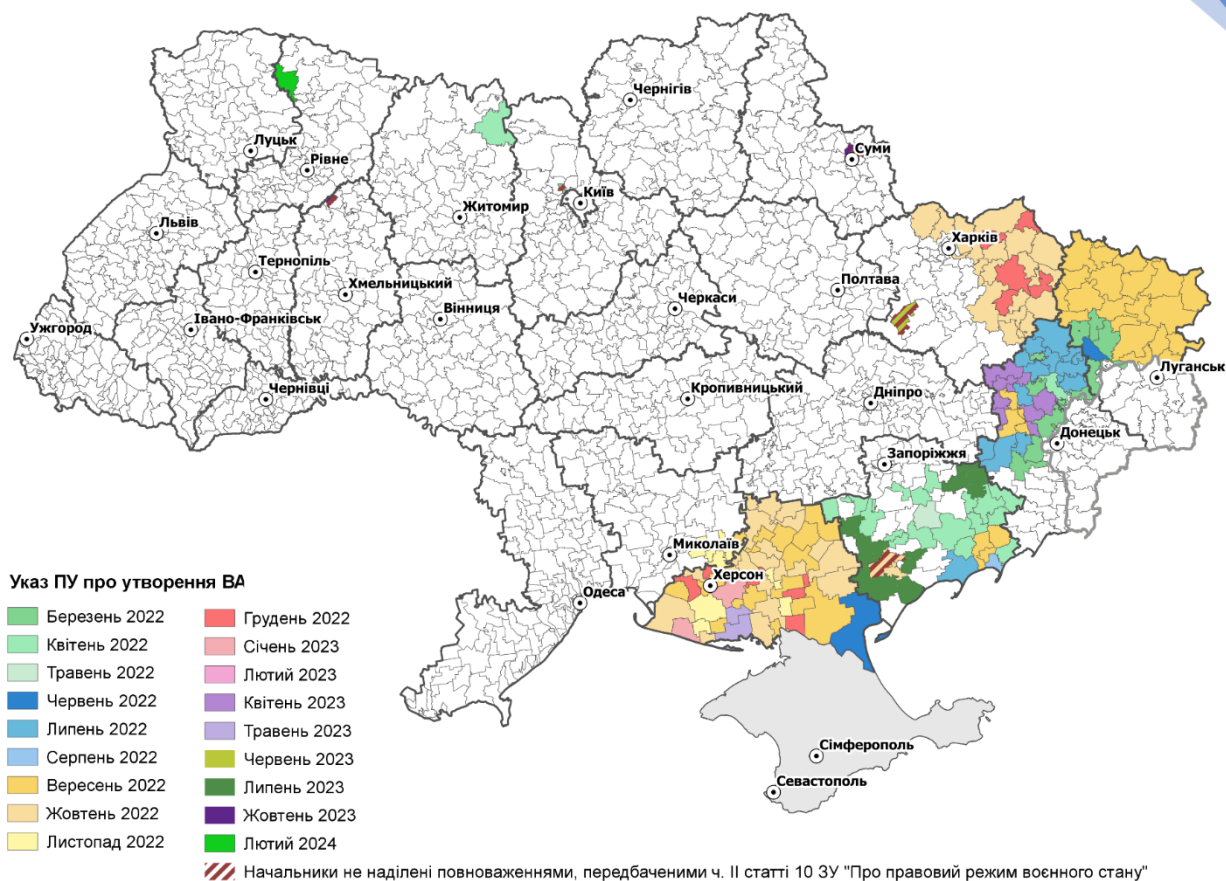

Рис. 1. Утворення військових адміністрацій в територіальних громадах

Василюк Олексій, Філюта Катерина, Колодежна Валерія, Темченко Єлізавета

ГО «Українська природоохоронна група»

ПРО НЕОБХІДНІСТЬ РОЗРОБКИ РЕЖИМУ ПОПУСКІВ ВОДОСХОВИЩ ДНІПРОВСЬКОГО КАСКАДУ З МЕТОЮ ПІДТРИМКИ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОСИСТЕМ ВЕЛИКОГО ЛУГУ

Відновлення природних екосистем, що розпочалось на місці колишнього Каховського водосховища після його руйнування у 2023 році показало значний потенціал для формування біотопів, які існували на цій території ще до створення [1], водосховища. Це викликане як специфічною рослинністю річкових заплав, так і особливостями інтразональних умов долини річки. Аналіз матеріалів ДЗЗ показує, що на місці водосховища практично повністю зберігся ландшафт, що існував тут до створення водосховища в минулому. Так, за даними 1959 року [2], розподіл природних комплексів мав наступні показники: деревно-чагарниковий природний комплекс 20% (55 тис. га.) площі, що була згодом затоплена водосховищем, водно-болотний комплекс та луки - 15% (41 тис. га), заболочені перезволожені території – 34% (92 тис. га), сухі луки 15% (40 тис. га), піщані коси та гряди - 2% (6 тис. га),

глинисті урвища та схили, менше 1%, скельні оголення до 1% в районі о. Хортиця. Решта площі (близько 13%), становили ділянки відкритих вод – проточне русло Дніпра і його проток і стоячі водойми стариць.

У відновленні і підтримці біопродуктивності та біорізноманіття важливу роль відіграло водопілля вени 2024 року. Водопілля також опосередковано підтвердила наші припущення щодо збереження ландшафту, звільненого від водосховища, оскільки це тимчасове затоплення дуже точно окреслило межі територій, які були заболочені до створення водосховища. Утворена мозаїка ландшафтів є вкрай подібною у просторовому розумінні на розподіл зволжених і незволжених площ описаних вище ландшафтів, які існували до створення водосховища. Водопілля важливе для насичення заплави запасом вологи на наступний період, формування тимчасових біотопів (наприклад це стосується формування тимчасових нерестовищ для більшості видів риб Дніпра, яким необхідно утворення затоплених луків під час водопілля), але й для постачання до заплави органічного матеріалу – ґрунту, мулу тощо. Саме водопілля забезпечує підтримку геоморфологічних процесів у річковій долині, формування та зміну русел, проток, озер та інших важливих заплавлених біотопів.

Очевидно, що можливості проходження водопілля залежать не лише від кількості води, що надходить до каскаду водосховищ Дніпром та його притоками, але й від режиму попусків, що регулюється внаслідок прийняття свідомих рішень людини.

На нашу думку, Україні, для того, щоб не втратити знову Великий Луг необхідно розробити та реалізувати екологічні попуски із залученням всіх водосховищ каскаду. В рамках такого плану попусків слід розробити режим, що буде відтворювати за своїми часовими рамками фенологічні процеси, характерні для Дніпра, сумісні з строками нересту реофільних видів риб та максимально ефективні в частині забезпечення Великого Лугу вологою до наступного водопілля.

Розробка нового плану управління басейну р. Дніпро та нових Режимів роботи дніпровських водосховищ - це першочергова тема діалогу між екологічними організаціями та вченими з одного боку та з іншого – водогосподарськими відомствами, енергетиками та міжнародними банками, які фінансують модернізацію та відновлення ГЕС Дніпровського каскаду.

Література.

1. Василюк О.В., Пархоменко В.В., та ін. До питання відродження Великого Лугу – історичної території Запорізької Січі. Традиції заповідної справи... Чернівці, 2023. С. 25-42.
2. Орлов П.П. Изменения в орнитофауне нижнего Днепра в районе строительства Каховского гидроузла // Тр. НИИ биологии и биол. фак-та ХГУ. – Х.: ХГУ, 1959. – Т. 28. – С. 101–114.